

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 19-01-2021 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.564.7.2021.MW/MM

**Pan
mł. insp. Rafał Drozdowski
Komendant Policji w Opolu**

ePUAP

Szanowny Panie Komendancie,

na podstawie doniesień medialnych¹ **Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację o działaniach podjętych przez Policję w sprawie 17-letniego [REDAKTOWANE], członka opolskiego Młodzieżowego Strajku Klimatycznego w związku z jego udziałem w manifestacji, która odbyła się dnia 9 grudnia 2020 r. w Opolu.** Podczas tego wydarzenia chłopak został wezwany przez funkcjonariuszy policji do zaprzestania używania megafonu, co też uczynił. Pomimo tego Policja zawiadomiła o sprawie sąd rodzinny.

Mając na uwadze powyższe, pragnę zwrócić uprzejmie uwagę Pana Komendanta na to, że również osoby niepełnoletnie w Rzeczypospolitej Polskiej mają prawo do demonstrowania swoich poglądów, szczególnie w sprawach o doniosłym znaczeniu społecznym i w tym zakresie korzystają z gwarantowanej konstytucyjnie wolności słowa (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP), a także udziału w pokojowych zgromadzeniach publicznych (art. 57 Konstytucji RP). Podobne gwarancje zawiera Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

¹ Zob. <https://opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,26696988,policja-chce-ukarania-nastolatka-ktory-przemawial-na-strajku.html?disableRedirects=true> (dostęp w dniu 19.01.2021 r.).

(Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526) – art. 13 ust. 1 tej Konwencji gwarantuje dziecku prawo do swobodnej wypowiedzi, art. 15 ust. 1 Konwencji gwarantuje wolność pokojowych zgromadzeń dzieci.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich zaangażowanie osób młodych w życie publiczne i społeczne oraz zabieranie przez nich głosu w istotnych dla państwa sprawach należy ocenić jako zjawisko bardzo pozytywne. Represjonowanie takich zachowań może wywołać efekt mrozący i zniechęcić młodych ludzi do angażowania się w życie publiczne ze szkodą dla społeczeństwa i Państwa Polskiego. **W takim kontekście traktowanie przez Policję udziału osoby nieletniej w zgromadzeniu publicznym, stanowiące przejaw realizacji konstytucyjnych praw i wolności, jako przejawu demoralizacji, jest w demokratycznym państwie prawa trudne do zaakceptowania.**

Powyższe kwestie mają szczególne znaczenie w kontekście oceny prawnej zgromadzeń publicznych odbywanych w czasie ogłoszonego przez władze publiczne stanu epidemii. Zgromadzenia te uznawane są przez Policję za nielegalne i z tego właśnie powodu w odniesieniu do demonstrantów, takich jak m.in. ██████, podejmowane są działania sankcyjne. Tymczasem Rzecznik Praw Obywatelskich od wielu miesięcy informuje i stoi na stanowisku, że wprowadzone przepisami rządowych rozporządzeń wykonawczych zakazy i ograniczenia wolności pokojowych zgromadzeń publicznych są niekonstytucyjne². Przypomnieć w tym miejscu należy, że przed podjęciem służby policjant składa, zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o Policji, ślubowanie według roty: „Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny (...)”.

Opinię Rzecznika w przedmiocie niekonstytucyjności ograniczeń konstytucyjnej wolności zgromadzeń publicznych w drodze rozporządzeń wykonawczych podzielają sądy powszechne (zob. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 maja 2020 r. sygn. akt VI ACz 339/20).

² Zob. wystąpienie RPO do Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 2020 r. nr VII.565.461.2020.ST; zob. też: M. Wróblewski, Wolność zgromadzeń w czasie epidemii, LEX/el. 2020.

Należy dodać, że w indywidualnych przypadkach wnioski Policji, kierowane do sądu rodzinnego o zastosowanie środków przewidzianych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969 ze zm.), mogą być słusznie uznane przez nieletniego i jego rodzinę za krzywdzące i powodujące obniżenie, czy wręcz utratę zaufania do państwa, które zgodnie z art. 5 Konstytucji RP jest przecież przede wszystkim zobowiązane do poszanowania praw i wolności obywatelskich. Obowiązek ten został przez ustawodawcę skonkretyzowany w odniesieniu do Policji w art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.). Każdy więc funkcjonariusz Policji ma obowiązek przestrzegać i chronić prawa człowieka, także gdy wykonuje polecenia służbowe swoich przełożonych.

Wydaje się więc, że – biorąc powyższe pod uwagę – wskazane byłyby bardziej powściągliwe reakcje Policji w podobnych jak wyżej wskazane sytuacje dotyczące udziału w manifestacjach publicznych. Wydaje się, że pouczenie ze strony funkcjonariusza policji, zdając sobie równocześnie sprawę z oczekiwań podejmowania działań przez Policję ze strony organów władzy publicznej, byłoby w większości przypadków wystarczające, a w odniesieniu do osób nieletnich służyło zachowaniu zaufania do organów państwa, w tym w szczególności Policji.

Mając na uwadze powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r., poz. 627), zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o przedstawienie Rzecznikowi wszelkich informacji o stanie niniejszej sprawy, w tym o przesłanie kopii zawiadomienia skierowanego do sądu rodzinnego. Proszę także o rozważenie podjętych działań przez Policję w kontekście wskazanych wyżej, w trybie art. 16 ust. 1 ustawy o RPO, uwag Rzecznika Praw Obywatelskich. Będę wdzięczny za przedstawienie Rzecznikowi stanowiska Pana Komendanta w tym zakresie.

Łączę wyrazy szacunku

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/